

Саїтгарєєва В. С.

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Мельник О. І.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

БЮДЖЕТНІ СТИМУЛИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах глобальної конкуренції та цифрової трансформації економіки модернізація бюджетної системи стає важливою передумовою для формування інноваційної моделі зростання. Згідно з оцінками Світового банку, інноваційний розвиток найбільш успішно реалізується в країнах, де бюджетна політика забезпечує стабільне фінансування наукових досліджень, розвиток малого й середнього підприємництва, модернізацію інфраструктури та сприяє залученню приватних інвестицій у високотехнологічні сфери. Україна також рухається в цьому напрямі: уряд посилює акцент на цифрових рішеннях, ефективному управлінні державними витратами та розвитку інструментів підтримки інноваційного бізнесу.

Урядовий проєкт Державного бюджету України на 2026 рік закладає важливі орієнтири для інноваційної політики. У структурі видатків закладено зростання фінансування науки та заходів підтримки вітчизняного виробництва, що створює ресурсну базу для активізації співпраці бізнесу та наукових установ. Зокрема, у проєкті державного бюджету на 2026 рік передбачено приблизно 20,1 млрд грн на науку, у тому числі заходи для підтримки молодих вчених і співпраці з бізнесом, а також окремі програми підтримки промисловості та «Made in Ukraine», що отримують бюджетні пріоритети. Ці цифри демонструють готовність держави частково переорієнтувати фінансові інструменти на стимулювання інновацій [1]. Поряд із державними видатками роль міжнародної допомоги залишається ключовою. ЄС та міжнародні фінансові інституції продовжують постачати суттєві ресурси для відновлення та модернізації економіки, частина яких спрямовується на інфраструктуру й інноваційні проєкти. Єврокомісія й інші донори зосереджені на тривалій підтримці відновлення та модернізації, що відкриває можливості синхронізації національних бюджетних програм з міжнародними ініціативами [2].

Державний бюджет традиційно може стимулювати інновації через кілька механізмів: прямі видатки на розвиток науки й технологій; грантові програми для стартапів і молодих вчених; податкові стимули для інноваційно активних підприємств; державні замовлення та програми державно-приватного партнерства; а також цільові програми реіндустріалізації та підтримки експорту високотехнологічних продуктів. У проєкті бюджету на 2026 рік державні програми підтримки виробництва та технологічного розвитку вже отримали окремі позиції фінансування, що створює підґрунтя для зростання бюджетних

ініціатив у цих напрямках. На практиці бюджетне фінансування науки може бути спрямоване на розширення грантової підтримки університетських досліджень, програм для стартапів, ініціатив у партнерстві з бізнесом, модернізацію інфраструктури (лабораторії, технопарки), а також зміцнення кадрового потенціалу. Це є критично важливим для перетворення наукових напрацювань у комерціалізовані продукти та послуги, здатні підвищити конкурентоспроможність українських підприємств [3].

Бюджет формується в умовах тривалої військової агресії та посиленних потреб у сфері оборони і соціальної стійкості. Основні пріоритети бюджету – оборона, безпека та соціальний захист – залишаються домінуючими, що обмежує фіскальний простір для значного швидкого нарощення інноваційних видатків. Внаслідок цього бюджетні стимули повинні бути точно орієнтованими й ефективними, а не широкими й розпорощеними

Проект Державного бюджету України на 2026 рік містить важливі елементи, які можуть стати фундаментом для відновлення та підсилення національної інноваційної екосистеми. Насамперед, це: зростання витрат на науку; підтримку вітчизняного виробництва та можливості узгодження бюджетних рішень із міжнародною допомогою. Водночас існують суттєві обмеження, пов'язані з військовими пріоритетами, фіскальними ризиками та адміністративними бар'єрами, що потребують стратегічного підходу у формуванні політики. Бюджетні стимули повинні бути цілеспрямованими, прозорими та сформованими на основі співфінансування з приватним сектором і міжнародними донорами. Якщо держава зможе поєднати фінансові можливості 2026 року зі структурними реформами управління видатками та розвитком інноваційної інфраструктури, це створить реальні умови для підвищення конкурентоспроможності українських підприємств у середньостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Проект держбюджету-2026 передбачає 20,1 млрд грн на науку, зокрема, для підтримки молодих вчених і співпрацю з бізнесом, - Роман Єрмоличев. Міністерство Фінансів України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/proiekt_derzhbiudzhetu-2026_peredbachaie_201_mlrd_grn_na_nauku_zokrema_dlia_pidtrimki_molodikh_vc_henikh_i_spivpratsiu_z_biznesom_-_roman_iermolichev-5412
2. Commission welcomes agreement on 2026 annual budget, funding Europe's core priorities. *European Commission* - *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2694
3. Проект держбюджету-2026: 40 млрд грн на розвиток українського виробництва, понад 13 млрд – на АПК і 6,3 млрд – на захист довкілля. *Головна | Кабінет Міністрів України*. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/proekt_derzhbiudzhetu-2026-40-mlrd-hrn-na-rozvytok-ukrainskoho-vyrobnytstva-ponad-13-mlrd-na-apk-i-63-mlrd-na-zakhyst-dovkillia